

Een moedig schouwspel: Actrice Nazmiye Oral strijdt met haar moeder over de kloof tussen de Nederlandse en de Turkse cultuur.

Is het wel een voorstelling, vraag je je af en toe af. Ja, dat is het wel, ook.

In de tram op weg naar de theaterlocatie in Amsterdam-West krijg je al even een soort voorproefje. Op de abri's zijn ze veelvuldig te zien: foto's, vaak van twee mensen, een al wat oudere en een jongere in een enigszins ongemakkelijke houding ten opzichte van elkaar. Twee generaties, een kloof. Het beeld maakt meteen nieuwsgierig. Wat bindt deze mensen en wat scheidt hen?

De foto's zijn gemaakt door Cigdem Yüksel en ze maken deel uit van een bijzonder project genaamd *Nietmeer zonder jou*. Acteurs zijn erbij betrokken, muzikanten en ook mensen zonder artistieke achtergrond. Het zijn nagenoeg allemaal mensen wier wortels liggen in de islamitische cultuur en die zich daartoe (moeten) verhouden, terwijl ze tegelijkertijd deel zijn van de Nederlandse maatschappij. Hier komen ze samen om de botsingen die dit in hun leven te weeg heeft gebracht te onderzoeken en te delen met het publiek, dat zo in zekere zin ook weer deel wordt van het geheel.

Het concept werd ontwikkeld door Nazmiye Oral (46), actrice en schrijfster, op grond van haar eigen ervaringen. Opgroeiend als oudste dochter van Turkse ouders in Hengelo, zag ze

zich geconfronteerd met twee culturen, 'van elkaar verschillend als dag en nacht'. In *Niet meer zonder jou* gaat ze een gesprek aan met haar moeder Havva Oral (67), over die verschillen, over de dingen waarover ze niet konden en kunnen praten, over intimiteit, over het gebrek eraan.

Het publiek zit zonder schoenen opgekruld tegen kussens op de grond, er is muziek, fotografe Yüksel schiet af en toe een plaatje; mensen knopen onderling een praatje aan over de bestaande foto's. Dan maakt Nazmiye zich los uit het geheel voor het centrale gesprek met haar moeder. Havva zit op een stoel los van de rest, een troon en beklagenbank tegelijk. De strijd kan beginnen en die blijkt vol te worden aangegaan, als spil van de voorstelling, overrompend in al z'n openheid.

De dochter, vastberaden haar autonomie te bevechten, terwijl ze weigert haar plek in de (traditionele) gemeenschap van haar moeder op te geven. De moeder al even vastberaden zich niet van de wijs te laten brengen door het verbale geweld van het kind. Het is zichzelf 'intimiteit aandoen', ongemakkelijk, liefdevol, moeilijk, waardevol. Is het wel een voorstelling, vraag je je af en toe af. Ja, dat is het wel, ook. Het is een schouwspel, een moedig schouwspel en heel mooi.

Karin Veraart

Niet meer zonder jou

Theater

Door Adelheid Roosen | Female Economy & Zina.
Concept: Nazmiye Oral, regie: Adelheid Roosen.
Holland Festival, De Vlugt, 3/6, Amsterdam.
Daarna: 10/6, 17/6.

Nazmiye Oral met op de achtergrond haar moeder Havva Oral.

Foto Cigdem Yüksel